

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Saccharomyces cerevisiae a jejich pozorování pomocí optického mikroskopu

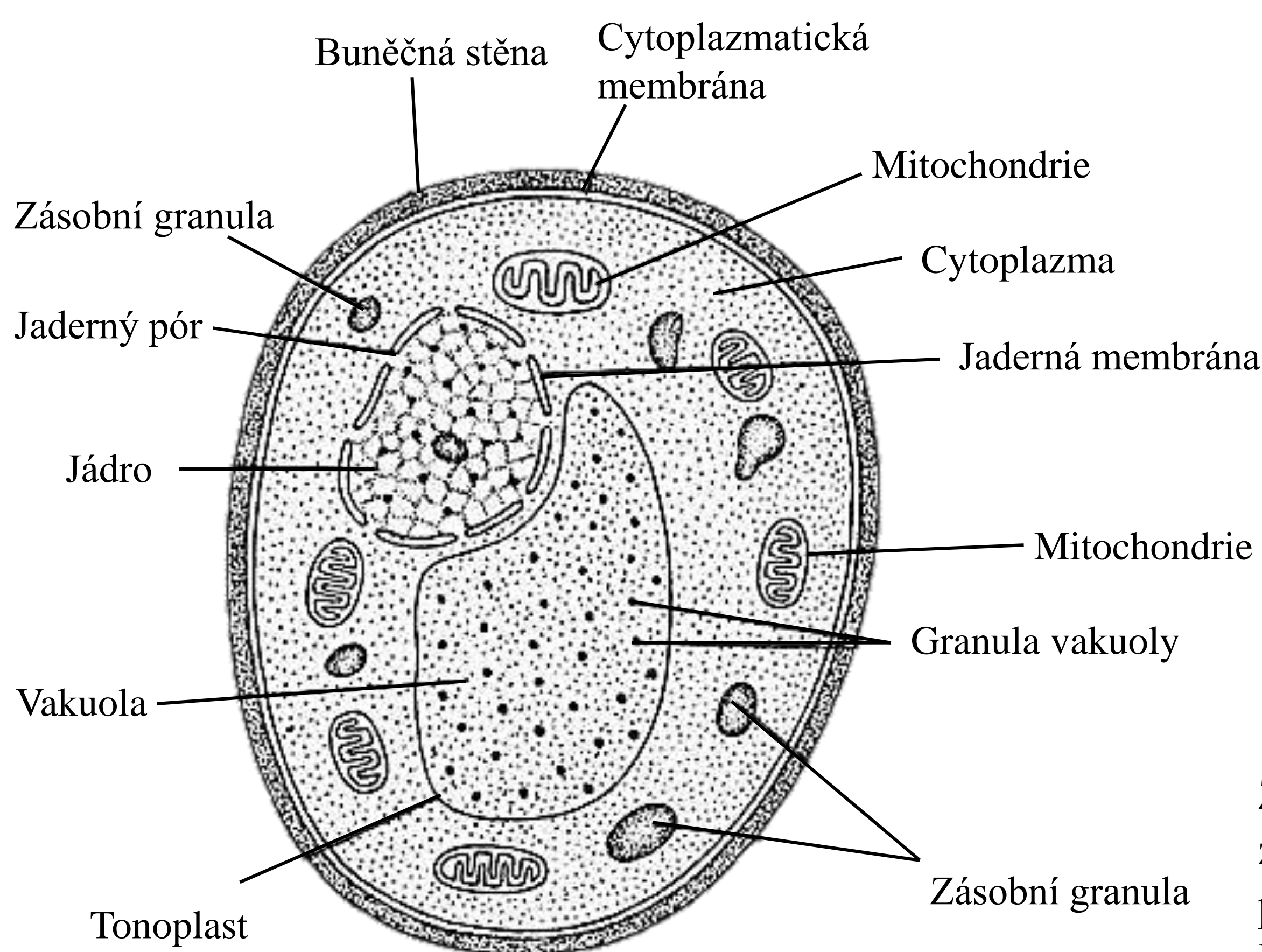
Taxonomické zařazení: *Ascomycetes*

Buňky *S. cerevisiae* jsou elipsoidní i kulovité, velké 5-10 mikrometrů. Rozmnožují se 1) vegetativně – multilaterálním holoblastickým pučením; 2) pohlavně – haplo-diplobiotický životní cyklus, vegetativní buňky se mění přímo na asky. Spóry diploidních kmenů jsou po 1 – 4 v asku, jsou kulovité s hladkou stěnou. Kmeny jsou homothalické i heterothalické.

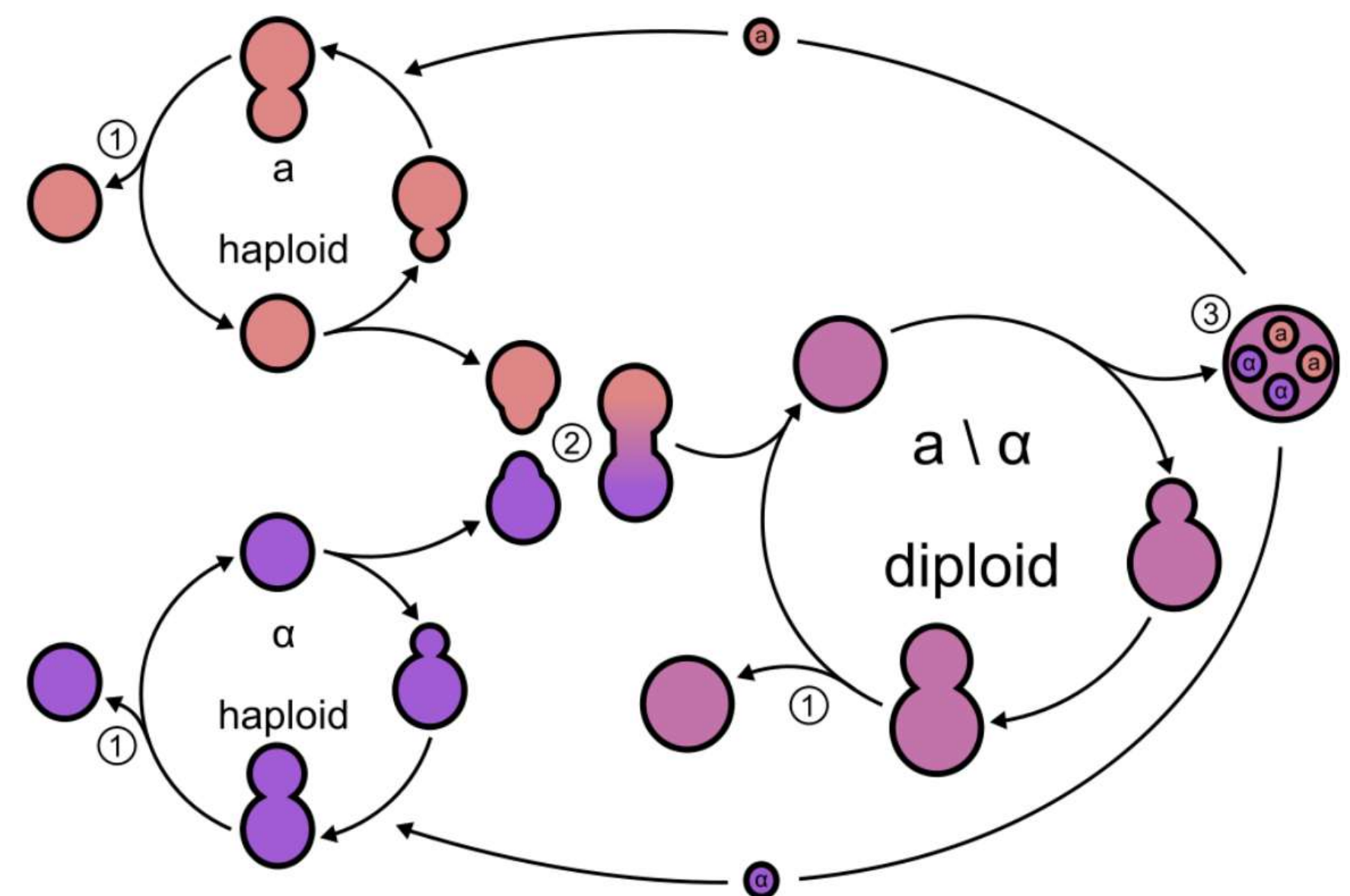
S. cerevisiae se v molekulární biologii využívá jako modelový organismus pro studium eukaryotní buňky, díky snadné a levné kultivaci, podobné metabolické pochody jako vyšší eukaryota a také dokáže žít jako haploid.

Postup mikroskopického pozorování

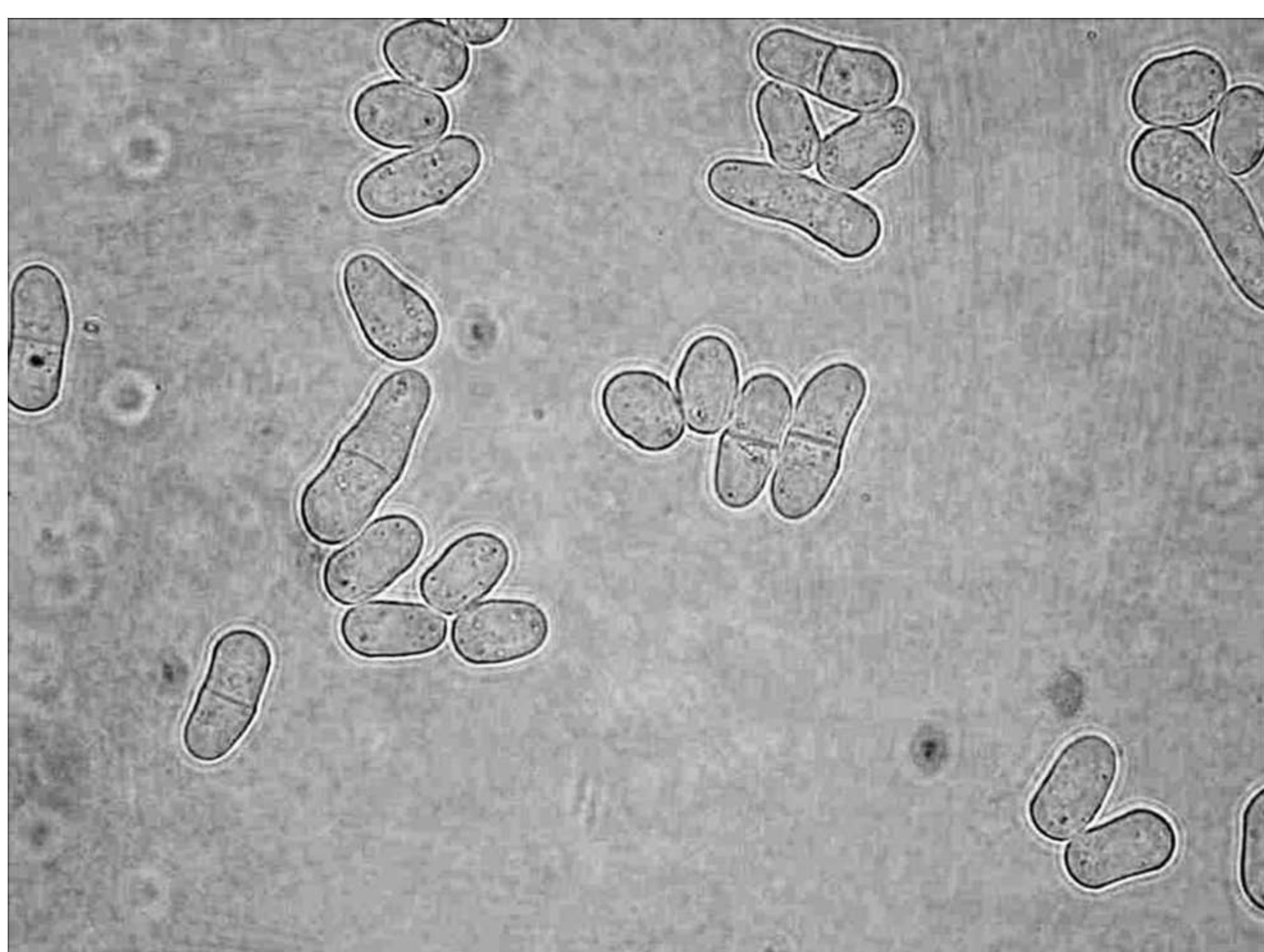
- Připravíme si suspenzi kvasinkových buněk z pekařského droždí ve sterilní destilované vodě v Erlenmeyerově baňce
- Z ní pipetujeme po 20 μ l suspenze na podložní sklíčko a následně opatrně zakryjeme krycím sklíčkem
- Pozorujeme pod světelným mikroskopem při vhodném zvětšení 100x10 (používáme imerzní olej)
- Případně lze využít barvení pro vizualizaci mrtvých a živých buněk
 - Barvení preparátu *S. cerevisiae* (vitální barvení) - přikápneme k hraně krycího skla kapku 0,5 % roztoku methylenové modři a prosajeme filtračním papírem. Výsledné zjištění: Mrtvé buňky budou tmavě modře zbarvené, živé buňky budou nezbarvené.

Stavba buňky *S. cerevisiae*

Životní cyklus buňky *S. cerevisiae*. Existují dvě základní životní formy buněk, haploidní a diploidní. Haploidní buňky prochází prostým životním cyklem (mitóza, růst, apoptóza). Diploidní buňky (typická pro kvasinky) procházejí podobným životním cyklem, ale v zhoršených životních podmínkách začnou sporulovat – vytvářet haploidní spory. Dvě spory posléze splynou (konjugují) v novou buňku.

S. cerevisiae v optickém mikroskopu při zvětšení 400x

S. cerevisiae optickém mikroskopu při zvětšení 1000x

Pučící *S. cerevisiae* optickém mikroskopu při zvětšení 1000x

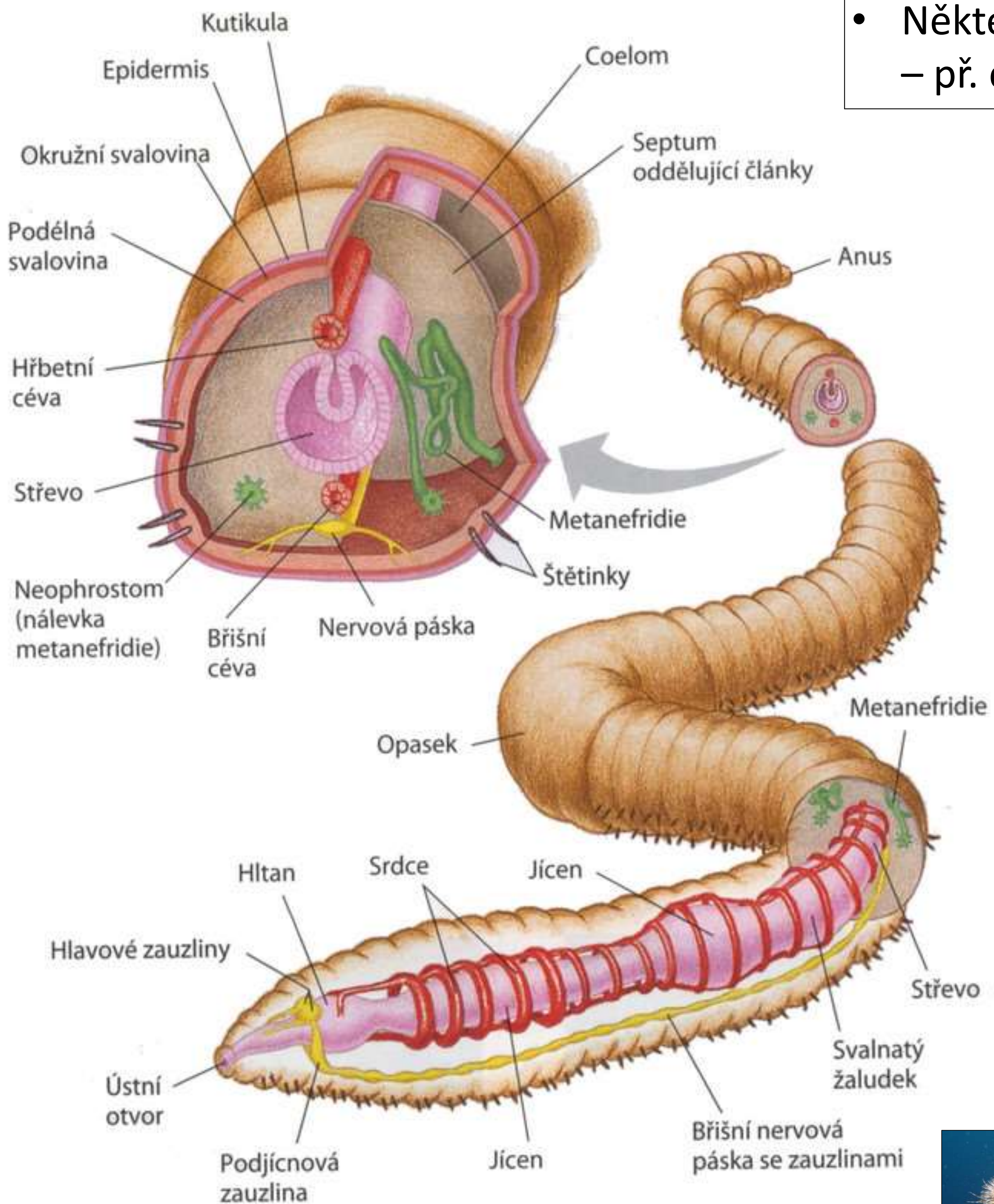
PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Kroužkovci (Annelida)

Clitellata

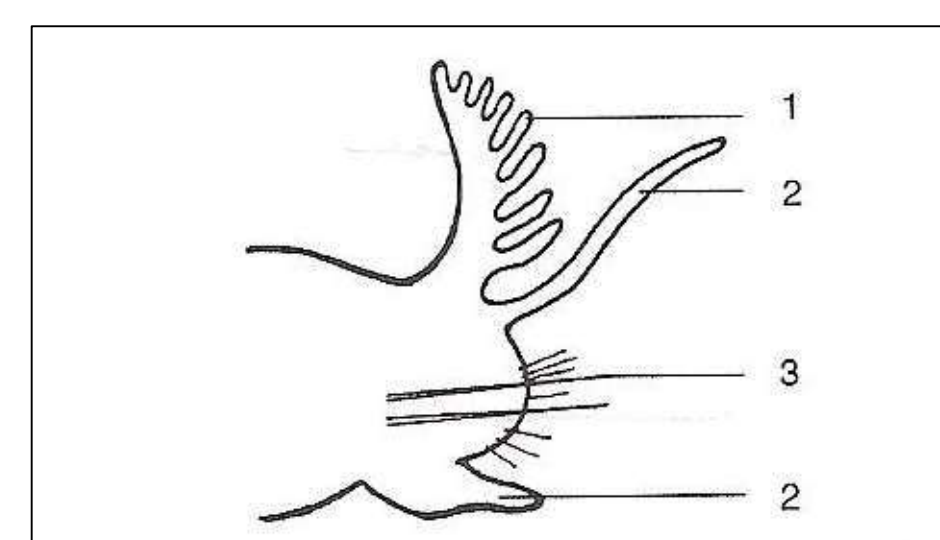
- **Nevytváří parapodia**
- **Opasek**
- Máloštětinatci
 - **tyflosolis** (prokrvená epiteální řasa)
 - Cévní soustava uzavřená
 - Vylučovací ústrojí - **metanefridie**
 - Nervová soustava gangliová
 - Přímý vývoj
 - Regenerace

- **PRVOÚSTÍ COELOMOVÍ ČLÁNKOVANÍ**
- Stejnocenná segmentace
- Třídy: **mnohoštětinatci, opaskovci**
- Z kroužkovců se vyvinuly **drápkovci, želvušky a jazyčnatky**
- **Cefalizace** – smyslové orgány v přední části těla (dravé vodné formy)
- **Pygidium** – srostlé poslední články
- Některé orgány se opakují v každém článku – př. nervové uzliny
- Některé orgány prostupují celým tělem – př. cévní soustava

Polychaeta

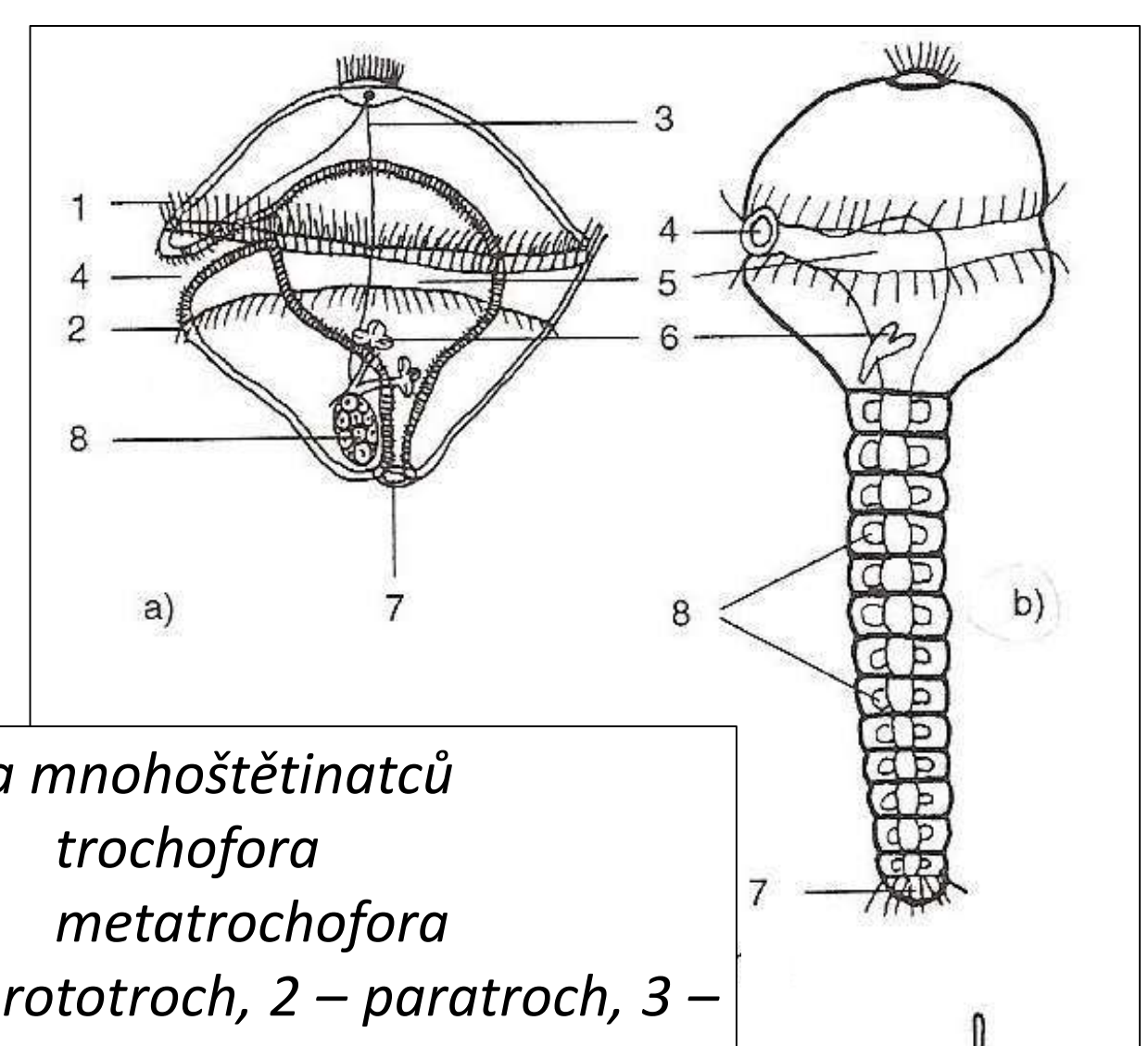
- **Parapodia**
- Cévní soustava uzavřená
- Nervová soustava gangliová
- Nepřímý vývoj -> **trochofora, metatrochofora**

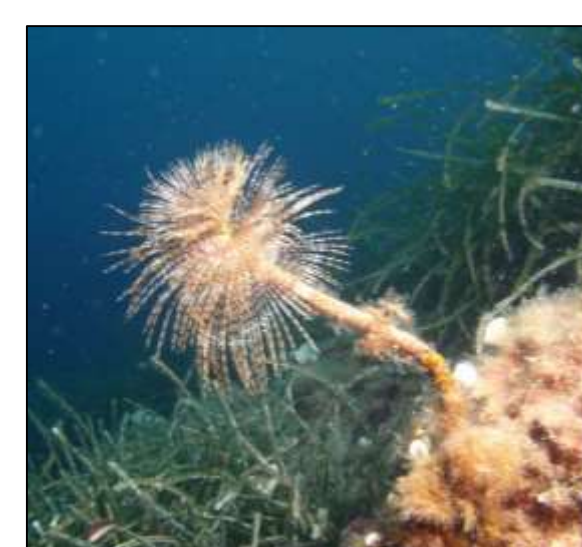
Parapodium – 1 – žábry, 2 – hmatový výběžek, 3 – štětinky

Eunice viridis

Larva mnohoštětinatců
a) trochofora
b) metatrochofora
1 – prototroch, 2 – paratroch, 3 – nervové vlákno, 4 – ústní otvor, 5 – žaludek, 6 – metanefridie, 7 – řitní otvor, 8 – coelomové včky

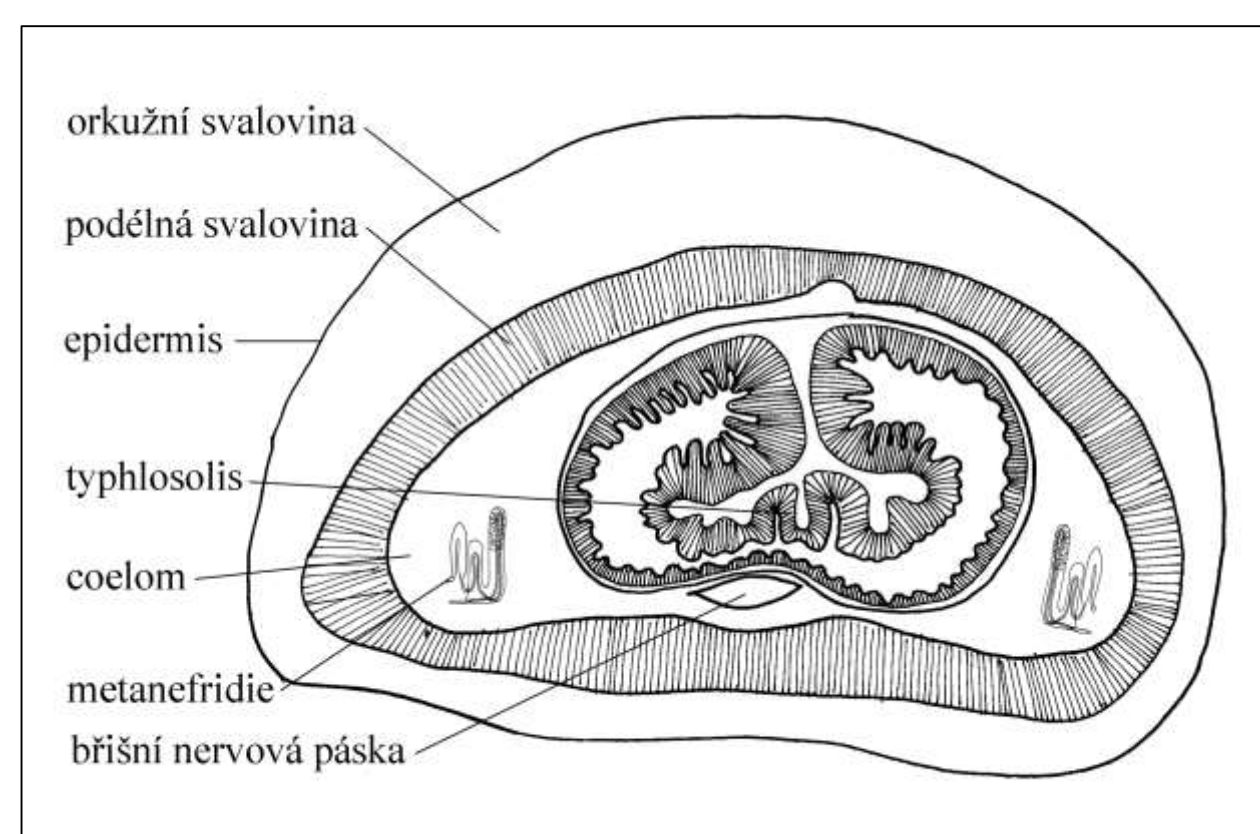
Sabella spallanzanii

Aphrodita aculeata

Hirudinea

- **Přísavky**
- **Ektoparazité**
- **Chitinové čelisti**

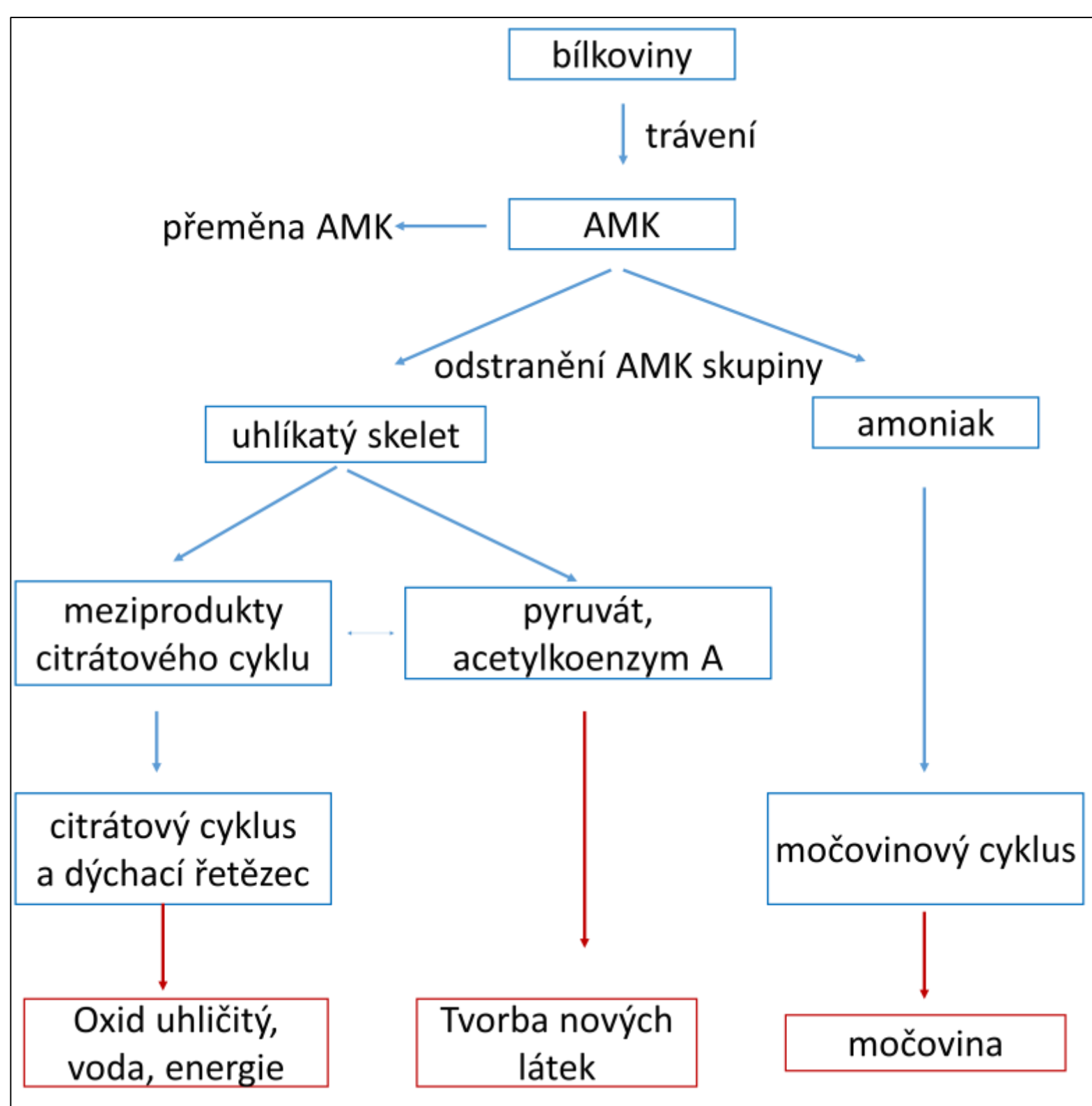
PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Bílkoviny

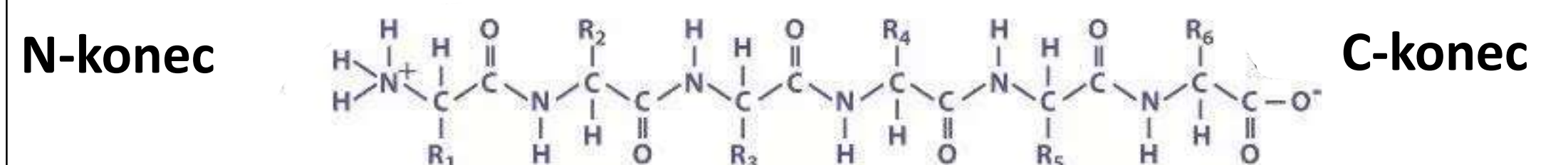
- základní stavební jednotky živé hmoty
- vznik (poly)kondenzací aminokyselin
- makromolekulární látky biologického původu – biopolymery
- funkce: stavební, zásobní, transportní, imunitní, syntéza DNA, membránové proteiny, katalyzátor

Stavba

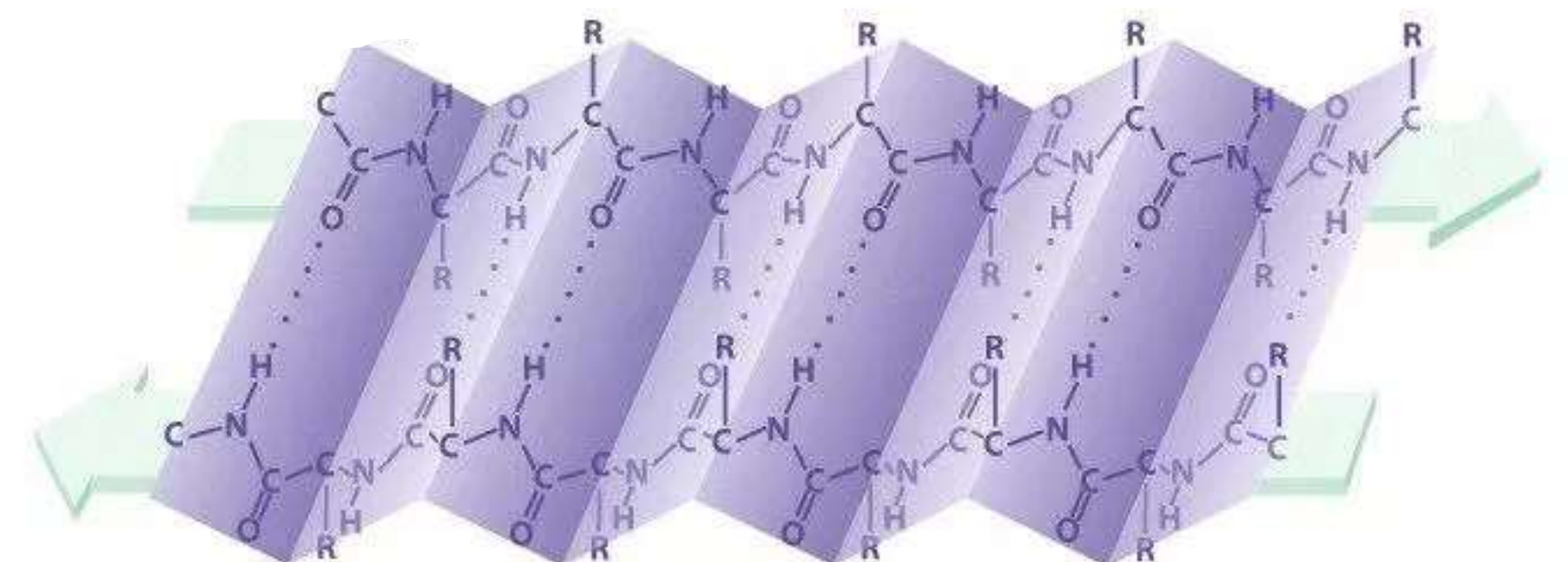
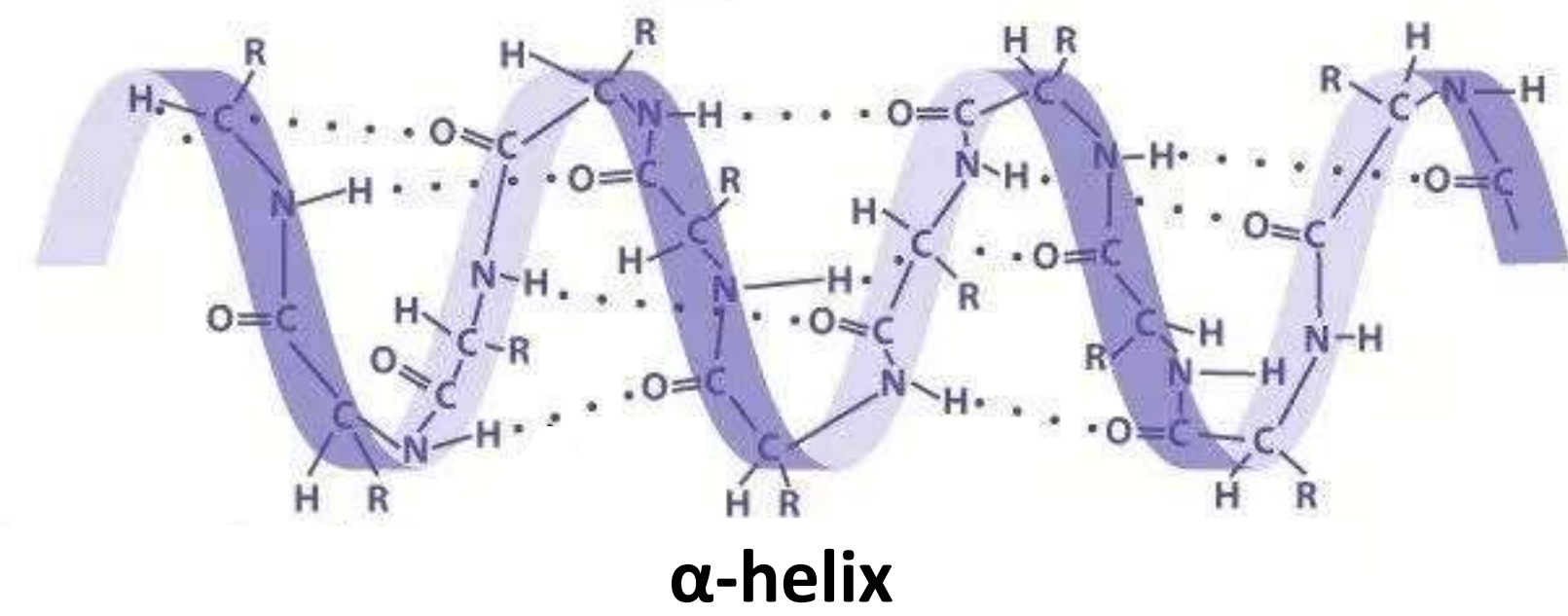
- primární:** pořadí a typ AK, lineární
- sekundární:** α -helix (pravotočivá šroubovice), β -skládání list
- terciární:** prostorové uspořádání sekundární struktury, vodíkové můstky, Van der Waalsovy síly
- kvartérní:** jinak uspořádaná terciární struktura, může být i více řetězců (hemoglobin), i nebílkovinné složky

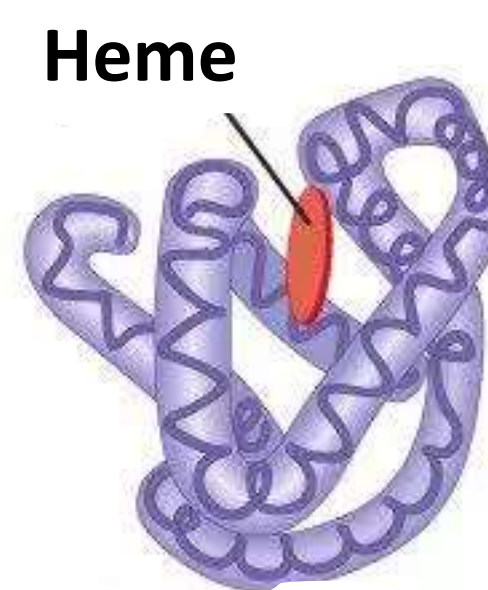
Primární struktura

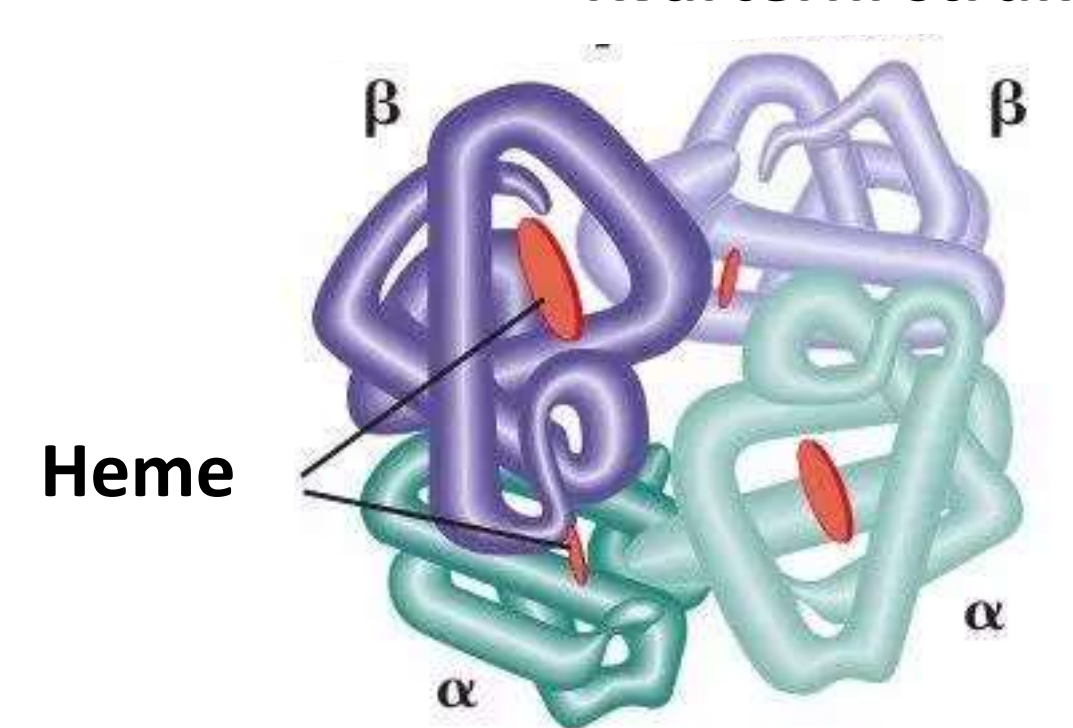
Sekundární struktura

Terciární struktura

β -skládání list

Kvartérní struktura

Biuretová reakce

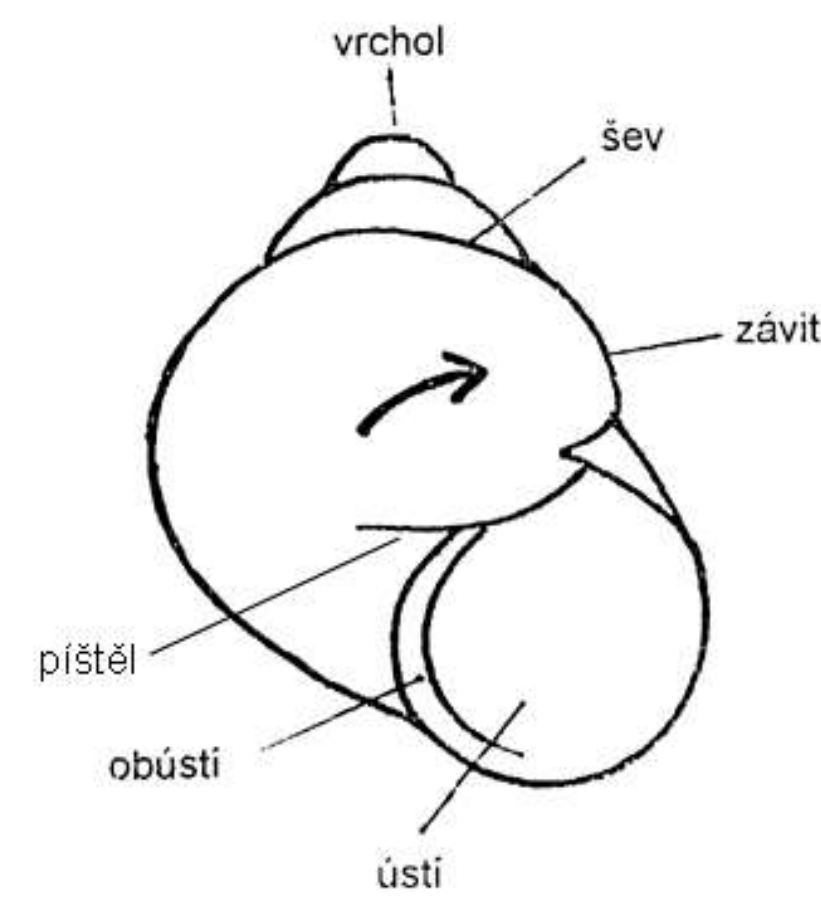
- Důkaz peptidové vazby
- Aminokyseliny vytvoří v alkalickém prostředí se solemi Cu **komplex-biuret**
- Roztok bílkoviny se smíchá s 10% NaOH a 10% roztokem modré skalice, vzniká modrý komplex

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Měkkýši (Mollusca)

- Nečlánkované tělo bez končetin
- Útrobní vak
- PLŽI, MLŽI, HLAVNOŽCI

Gastropoda

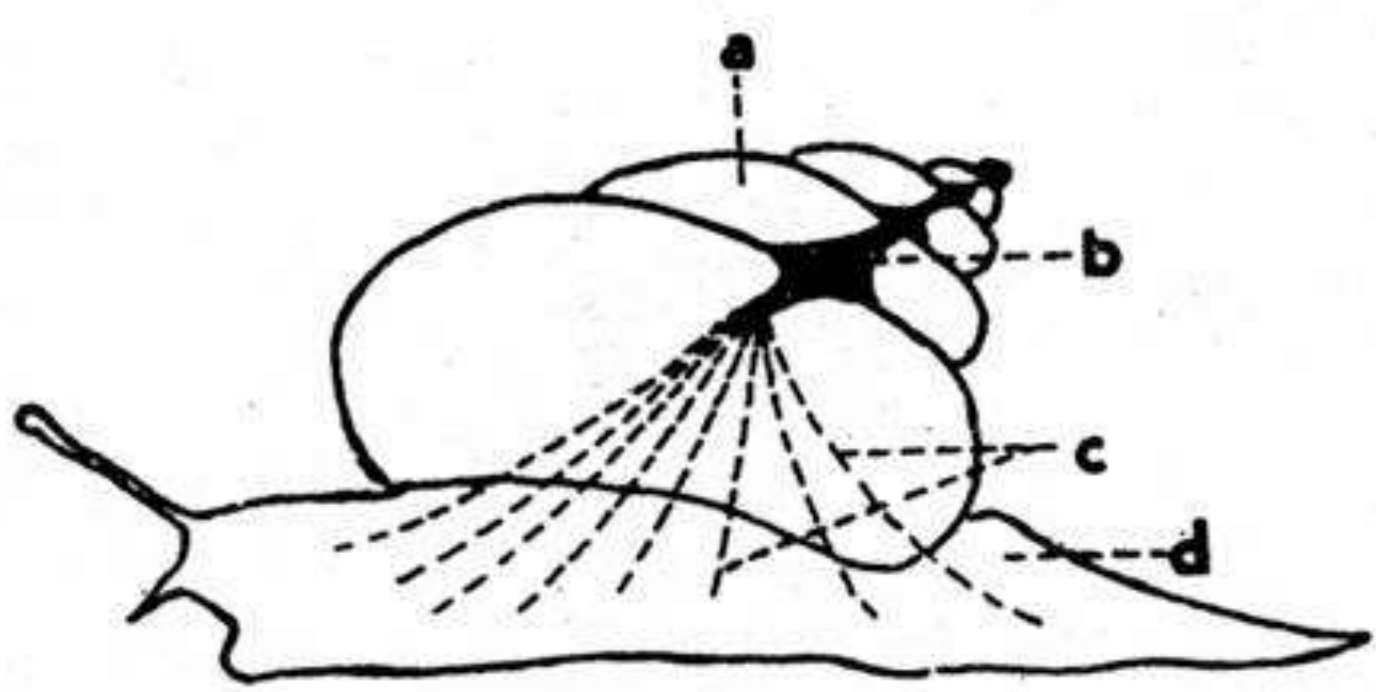
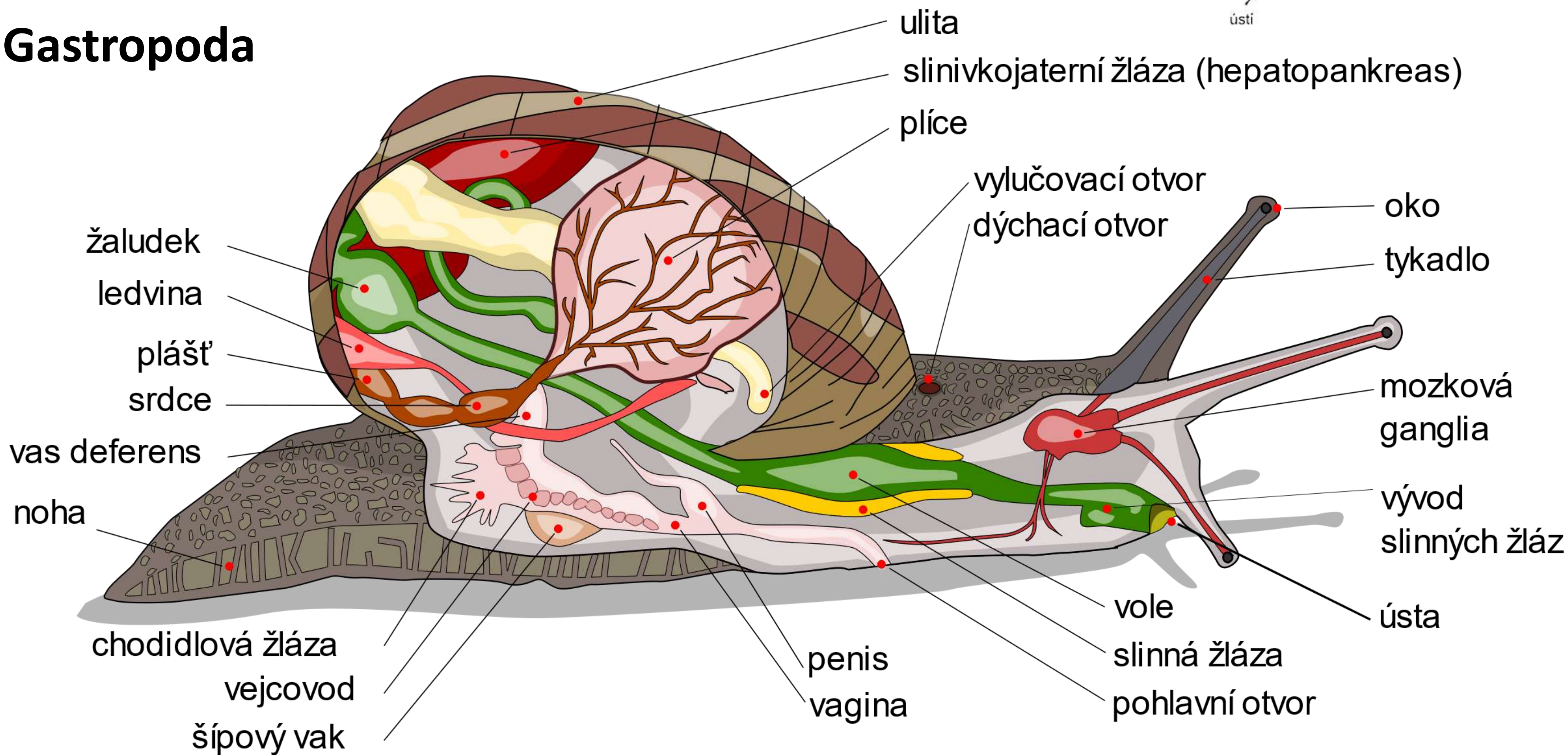
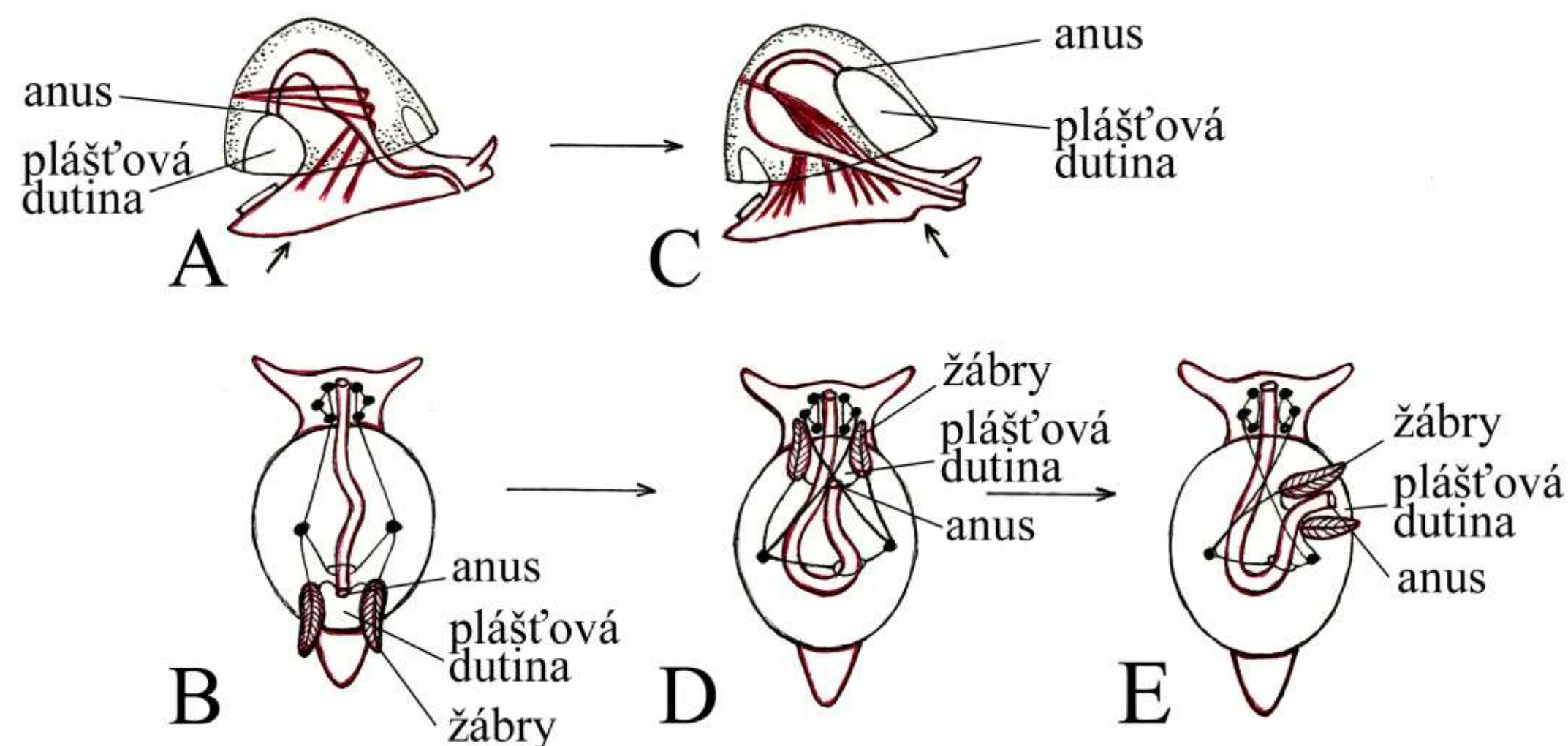

Schéma zakotvení kolumellárního svalu u plžů, a – ulita, b – kolumella, c – vlákna kolumellárního vaku, d – svalnatá noha plže

Torze u plžů. A, B) Stav před torzí. Hlava se zatahuje do ulity až po noze (A). Žábry, plášťová dutina i anus míří dozadu (B). C) Po torzi o 180° se zatahuje nejprve hlava; žábry, plášťová dutina i anus míří dopředu, překřížením nervových drah vzniká chiasma (D). U některých zadožábrych a plicnatých dochází k retorzi; žábry, plášťová dutina i anus pak směřují doprava (E)

Bivalvia

Cerastoderma edule

Pinctada margaritifera

Solen marginatus

Cephalopoda

Nautilus pompilius

Sepia officinalis

Argonauta argo

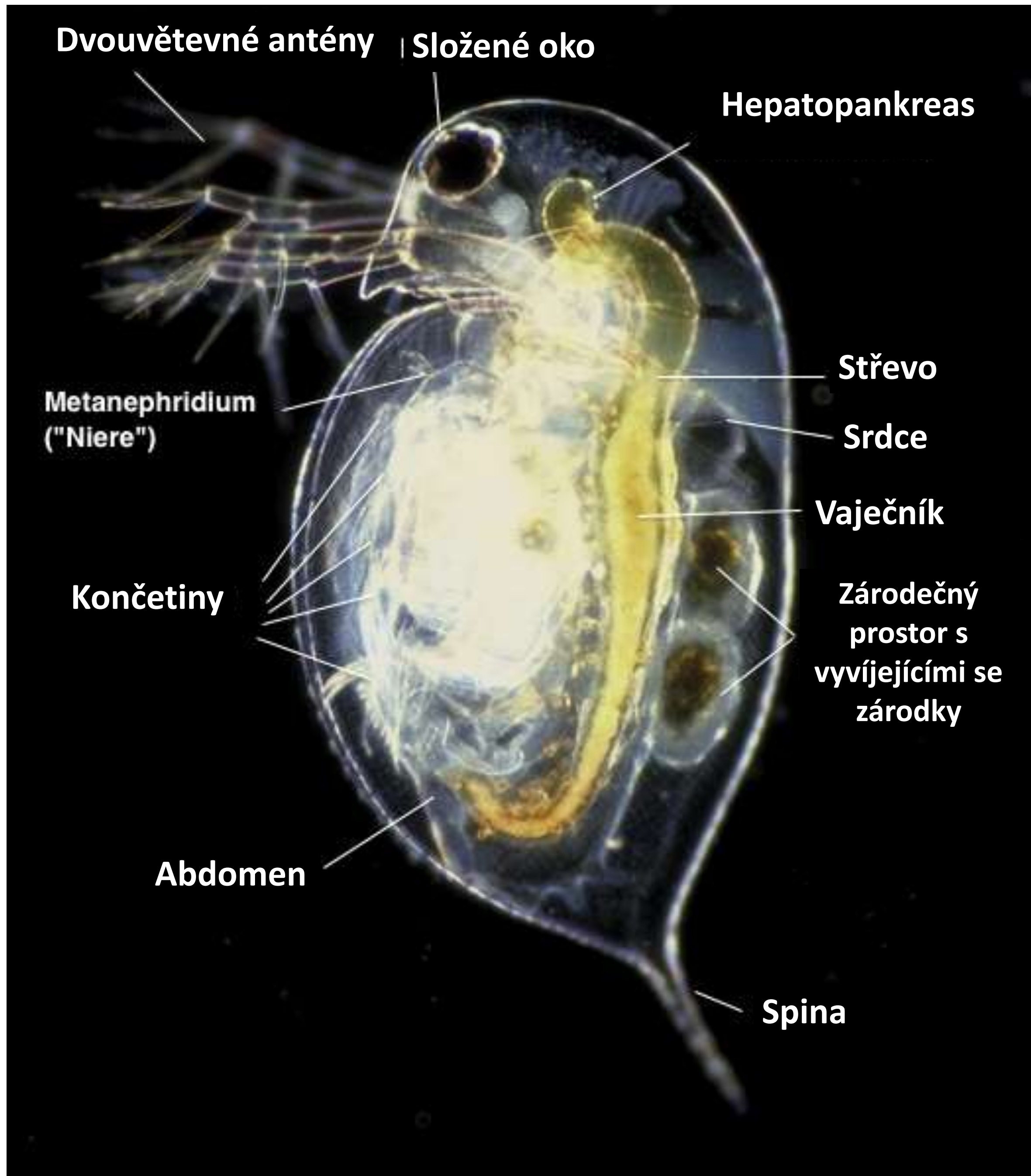
Tato práce byla podpořena projektem: IVA_2018FaF/3140/75

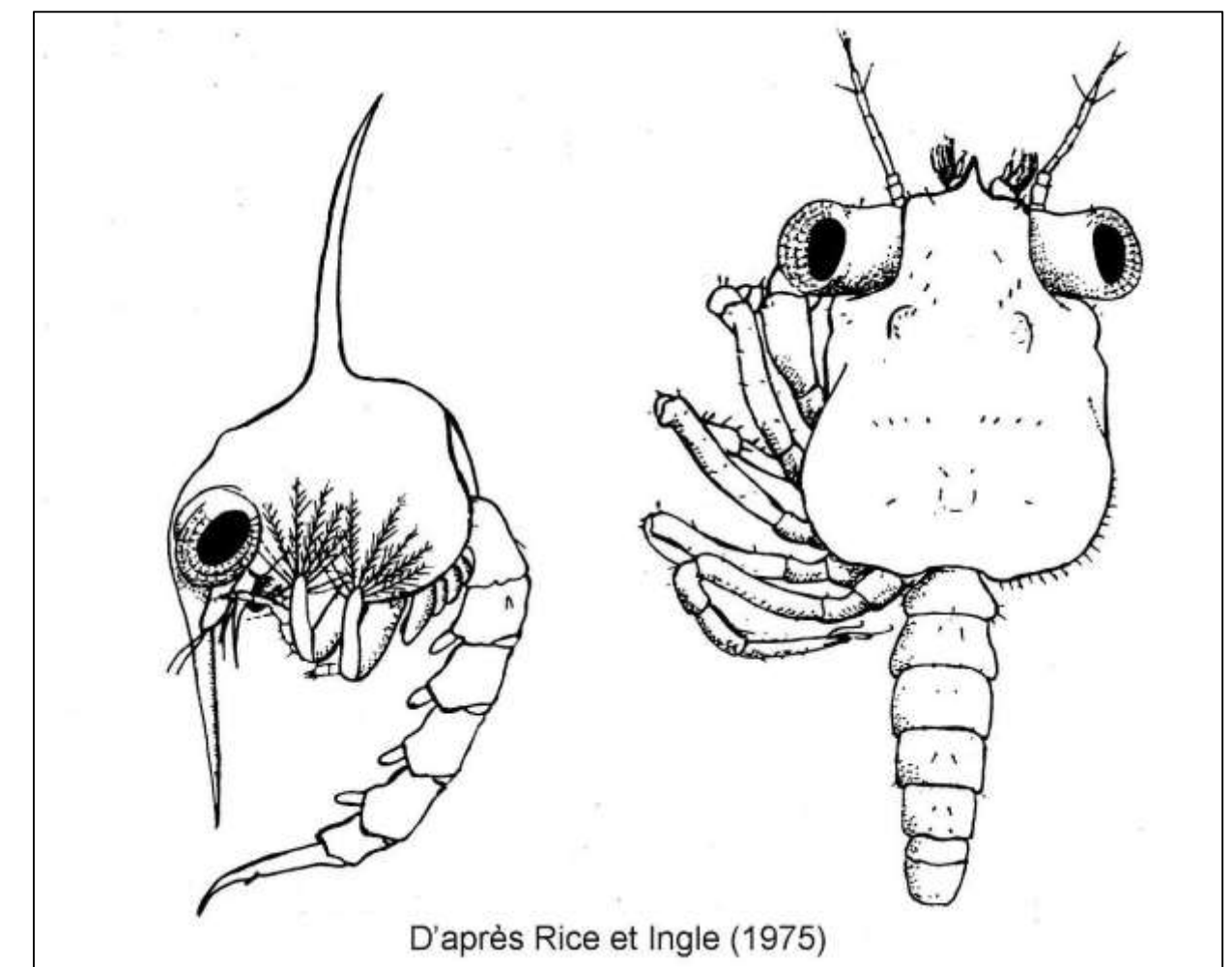
PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Korýši (Crustaceae)

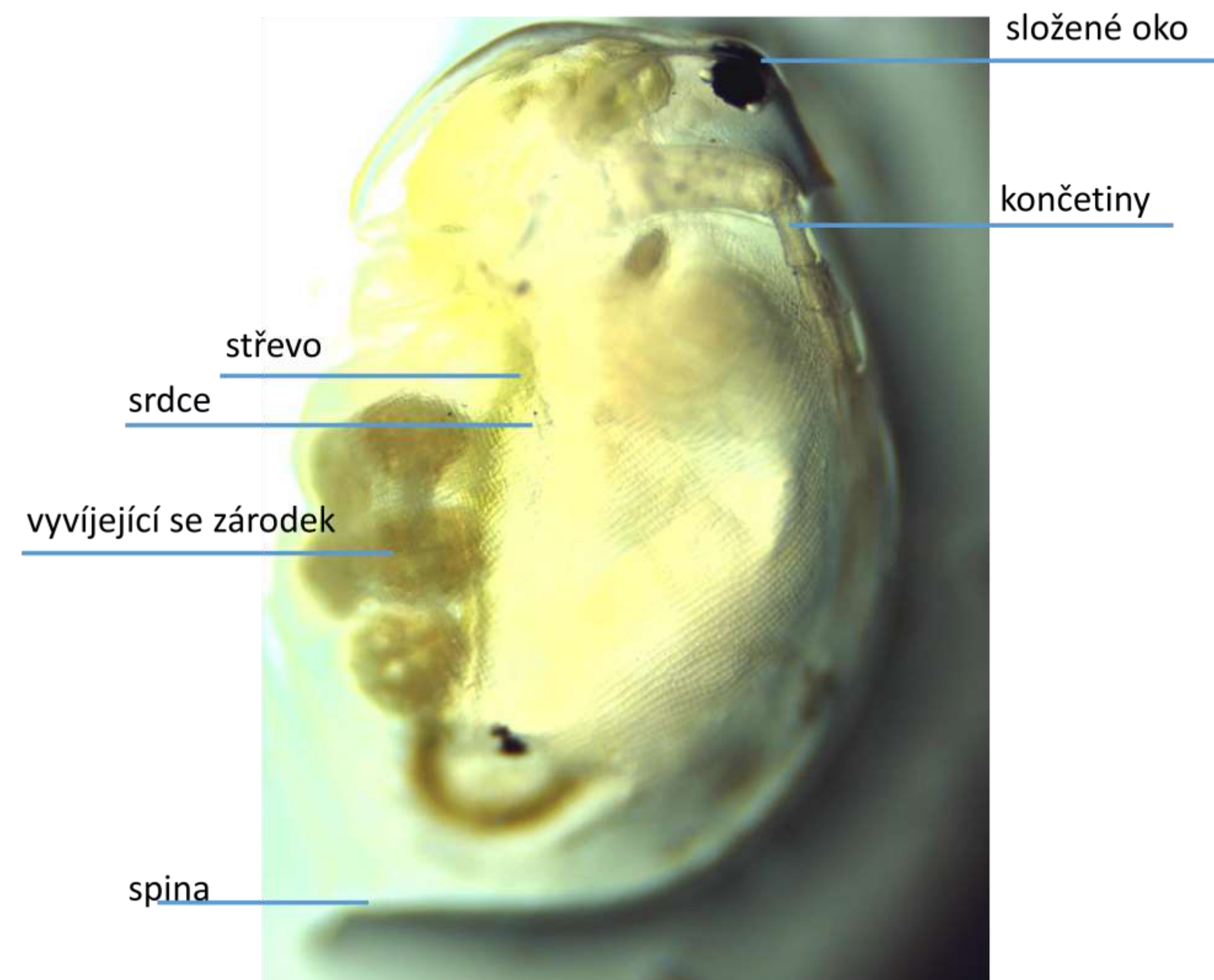
- Žábry
- Rozeklané končetiny
- Krunýř
- Pouze raci-přímý vývoj

Larvy korýšů
nauplius, zoea

Daphnia pulex

Anostraca

Copepoda

Notostraca

Branchiura

Malacostraca

Isopoda

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Xantoproteinová reakce

Důkaz spočívá v **nitraci aromatického jádra** příslušných aromatických aminokyselin v bílkovině (tryptofan, tyrozin a fenylalanin). Působením kyseliny dusičné nastává nitrace aromatického jádra za vzniku **žlutých nitrosloučenin**. Roztok bílkoviny zahřejeme ve zkumavce s konc. kyselinou dusičnou. Vločky vysrážené bílkoviny mají charakteristické žluté zbarvení. Odlijeme kyselinu a vločky zahřejeme s **přebytkem hydroxidu sodného nebo koncentrovaného roztoku amoniaku**, žlutá barva se změní na **oranžovou až červenou**.

Pomůcky

2 zkumavky, mikropipety, kahan, držák na zkumavky

Chemikálie

Roztok vaječného bílku, koncentrovaná kyselina dusičná HNO_3 , koncentrovaný amoniak NH_4OH

Postup

1. Do zkumavky odměřte pipetou asi 2 ml roztoku vaječného bílku (nebo např. 10% roztok albuminu), přidejte asi 1 ml koncentrované kyseliny dusičné a mírně zahřejte.
2. Bílkovina se srazí ve žluté klky.
3. Přidejte pipetou pár kapek roztoku amoniaku (pozor! reakce je zpočátku bouřlivá).
4. Důkazem přítomnosti bílkoviny je přechod žluté barvy v oranžovou.

10% roztok albuminu

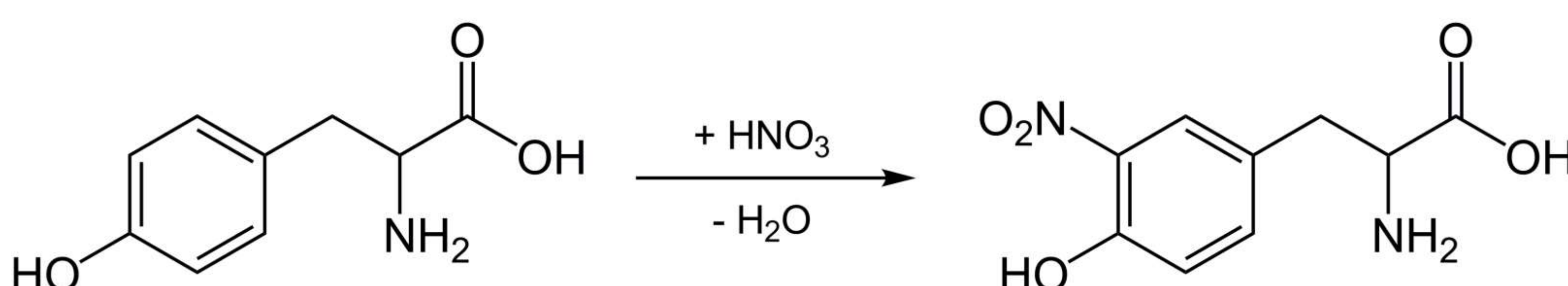
Po přidání kyseliny dusičné

Zahřívání roztoku

Po přidání koncentrovaného roztoku amoniaku

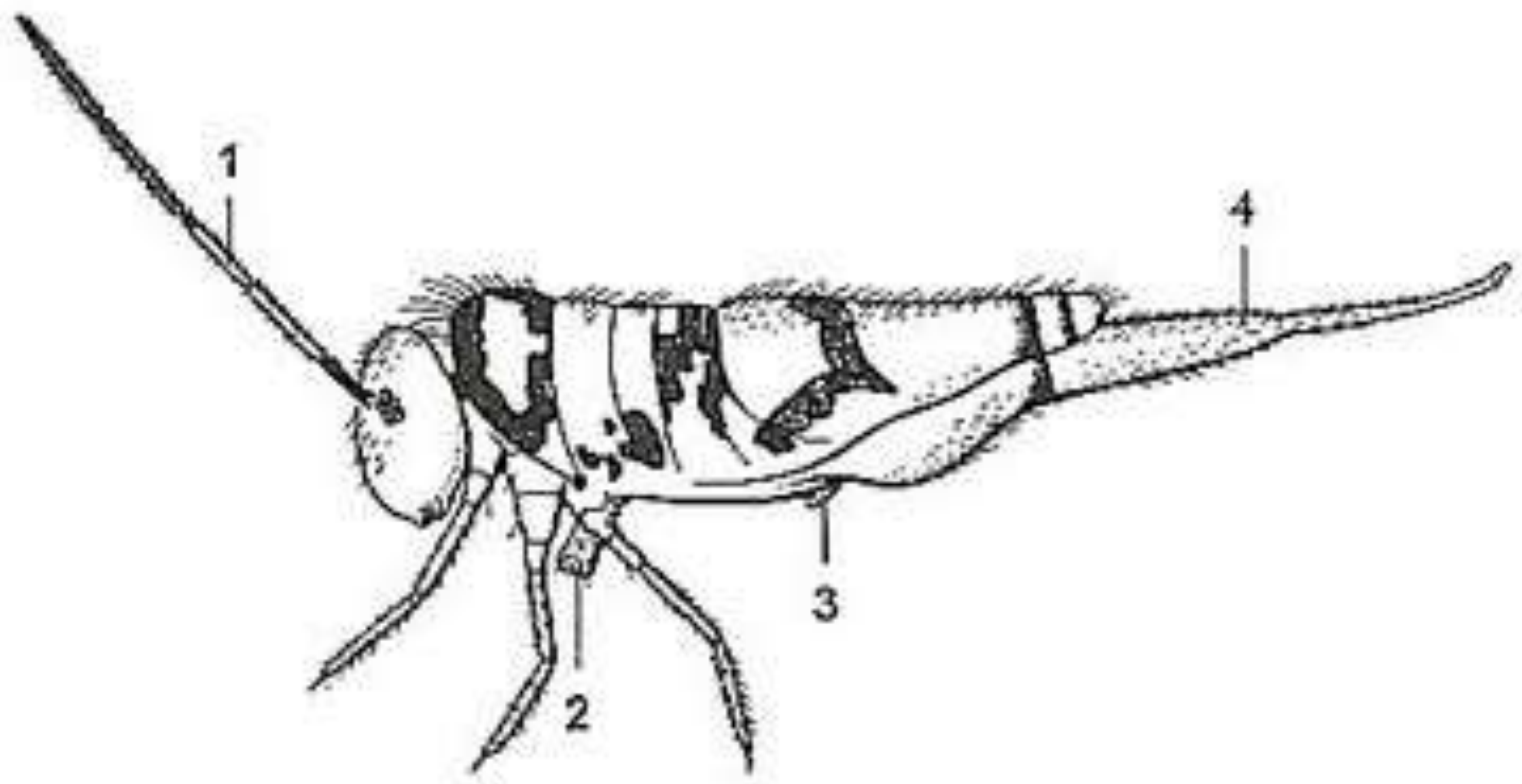

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Chvostoskoci (*Collembola*)

- Půdní živočichové velikosti několika milimetrů, rozšíření kosmopolitně
- Významný humusotvorný činitel, složka edafonu
- Zadeček má 6 článků
- **Skákací aparát – furcula, retinaculum a ventrální tubus** na zadečku
- **Omatidie**
- Tibiotarsus
- Přímý vývoj

1 - tykadlo, 2, 3, 4 - skákací aparát
(ventrální tubus, retinaculum, furcula)

Folsomia fimetaria

Podura aquatica

Sminthurides aquaticus

Neelus murinus

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Přístroje v laboratoři

Elisa Reader

Měření absorbance v čase

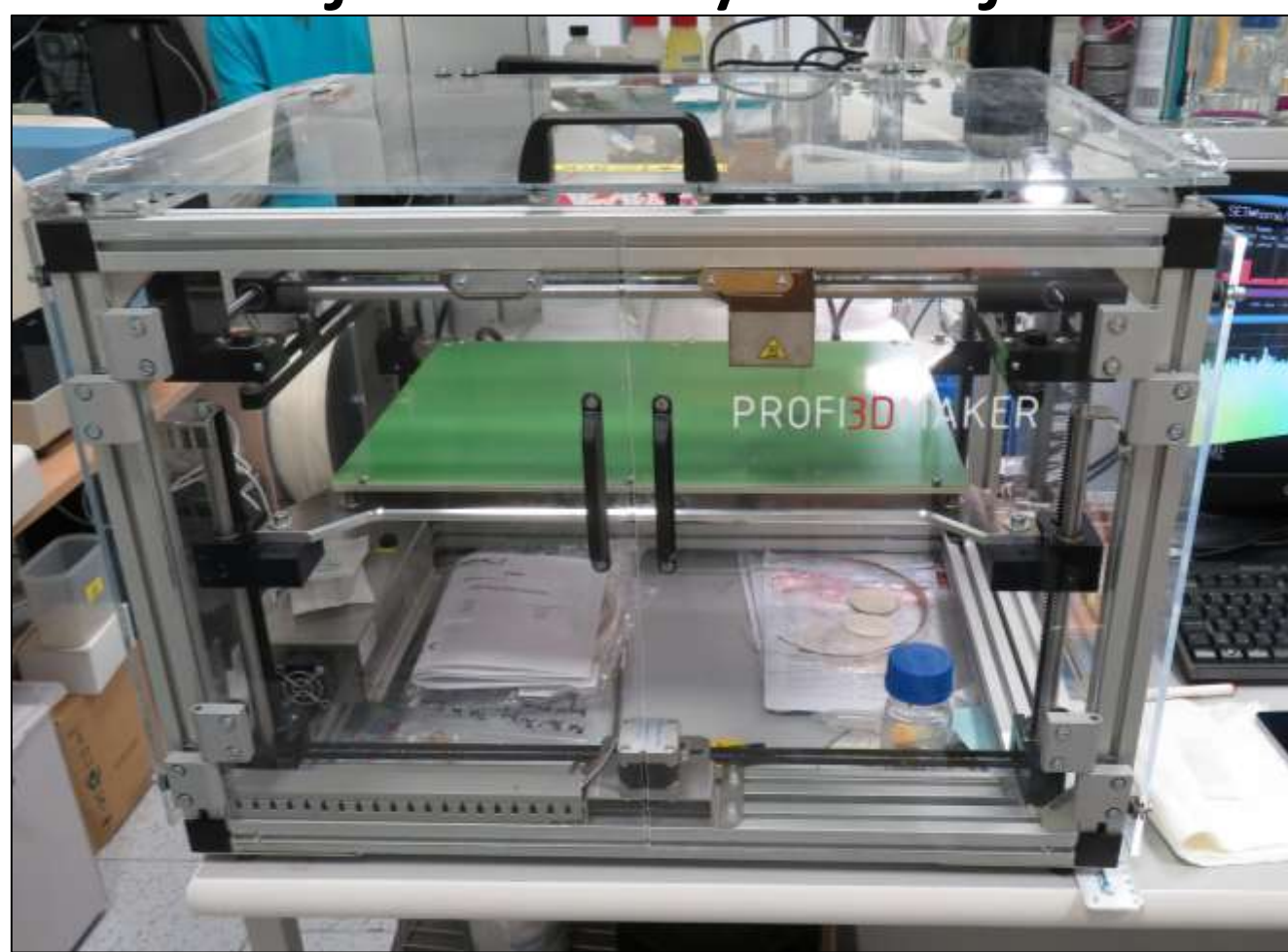
VA STAND 663

Přenosová metoda

3D tiskárna

Tisk trojrozměrných objektů z plastu

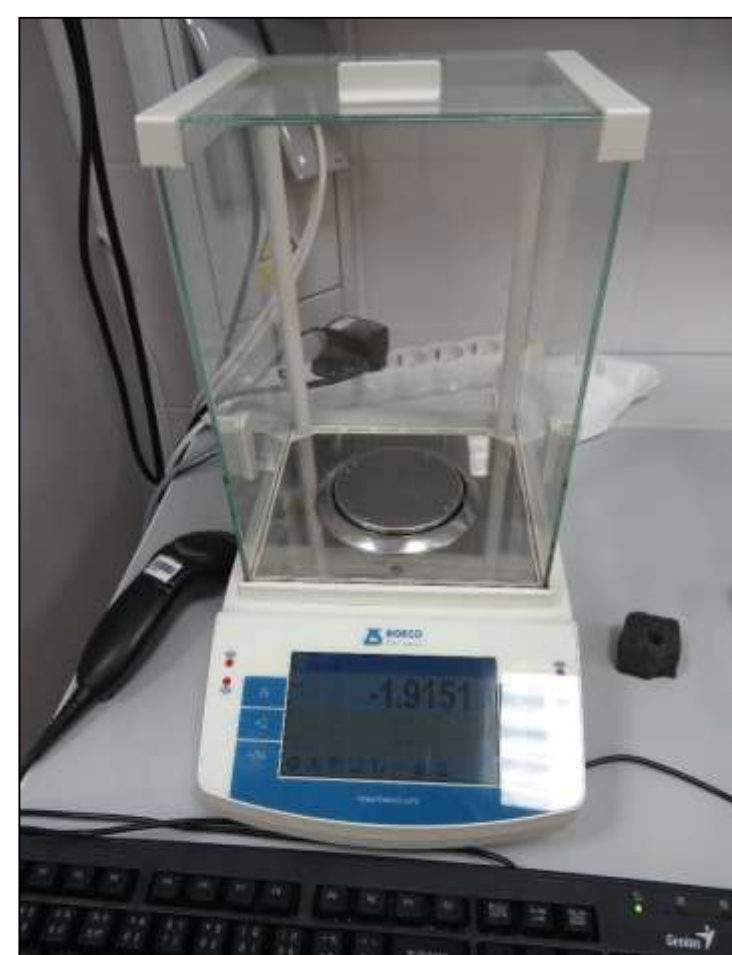
Termoblok

Uchování vzorku při určité teplotě

Analytické váhy

Navažování

VA TRACE ANALYZER

Detekce těžkých kovů

BS - 300

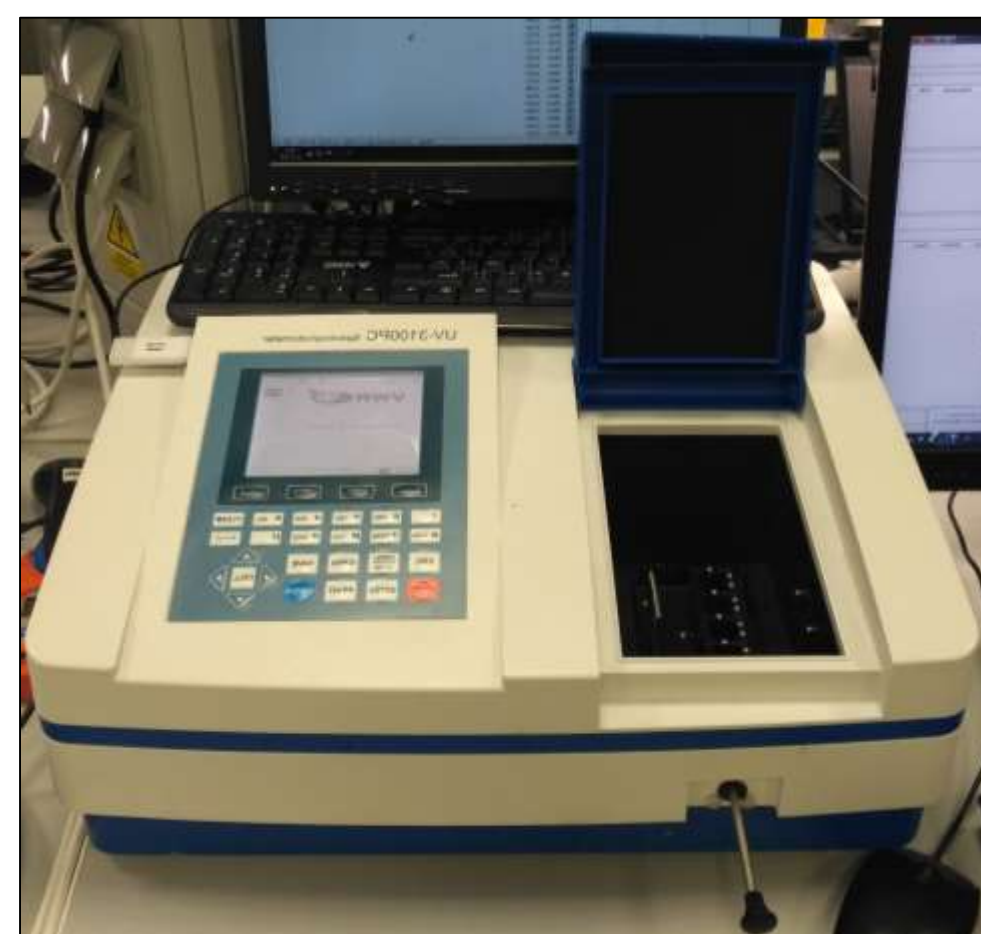
Inkubátor

Růst buněčných linií

Spektrofotometr

Měření absorbance a transmittance

Minicentrifuga

Rychlá separace

HPLC

Analýza vzorku

Centrifuga

Separace na základě hmotnostního gradientu

Linomat

Nanášení vzorku v tenké vrstvě na podklad

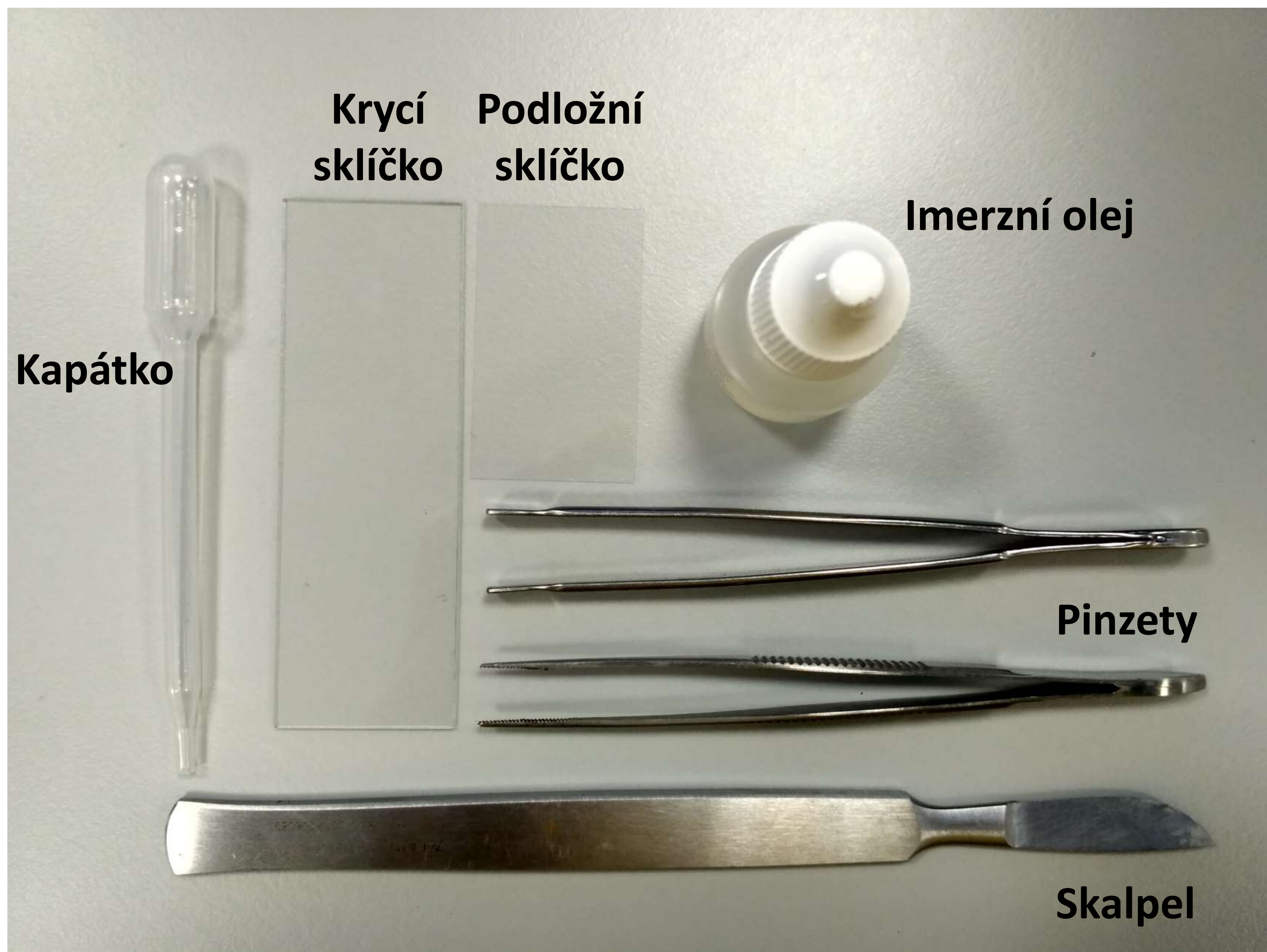
Ultrazvuk

Homogenizace roztoku

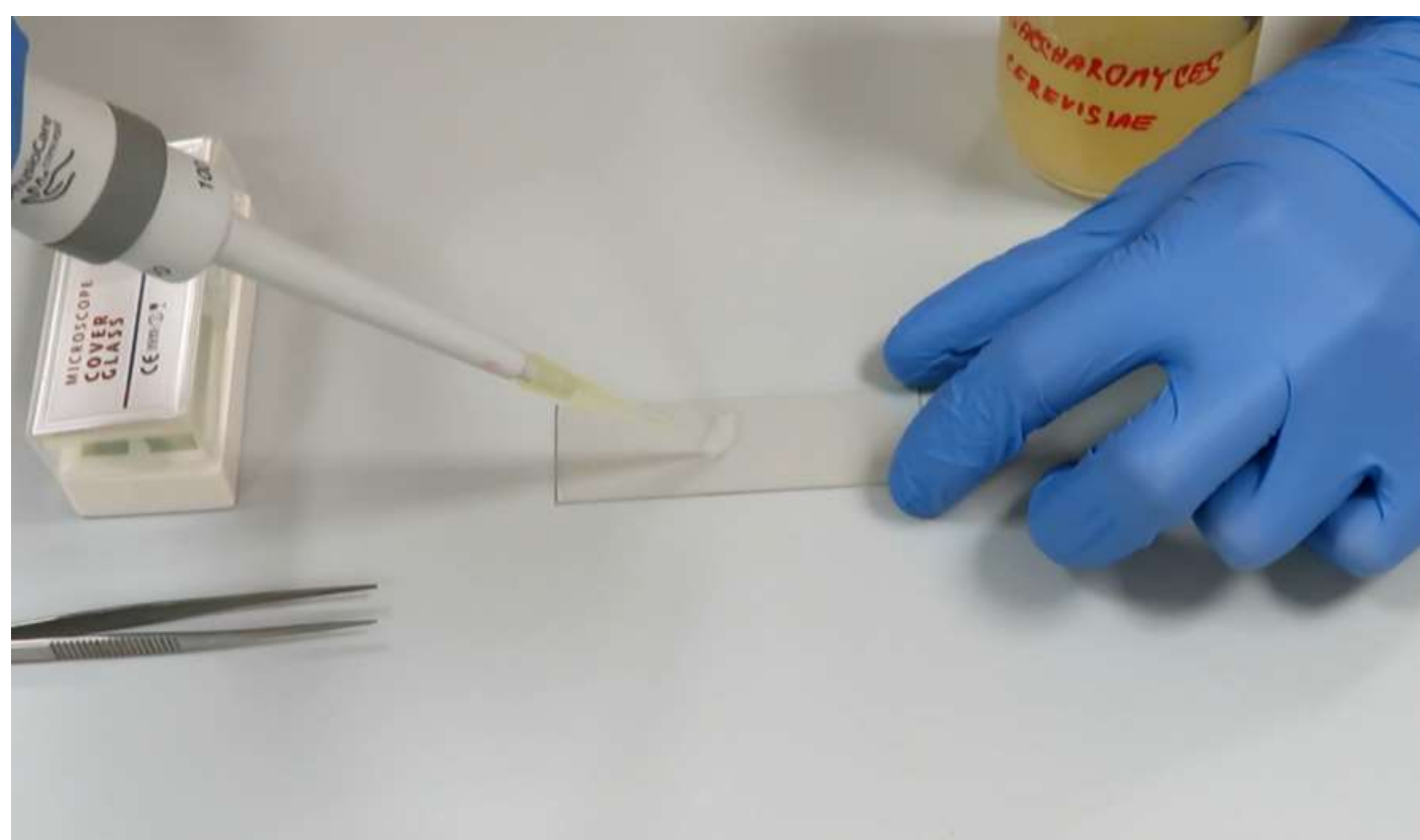
PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Práce s preparátem

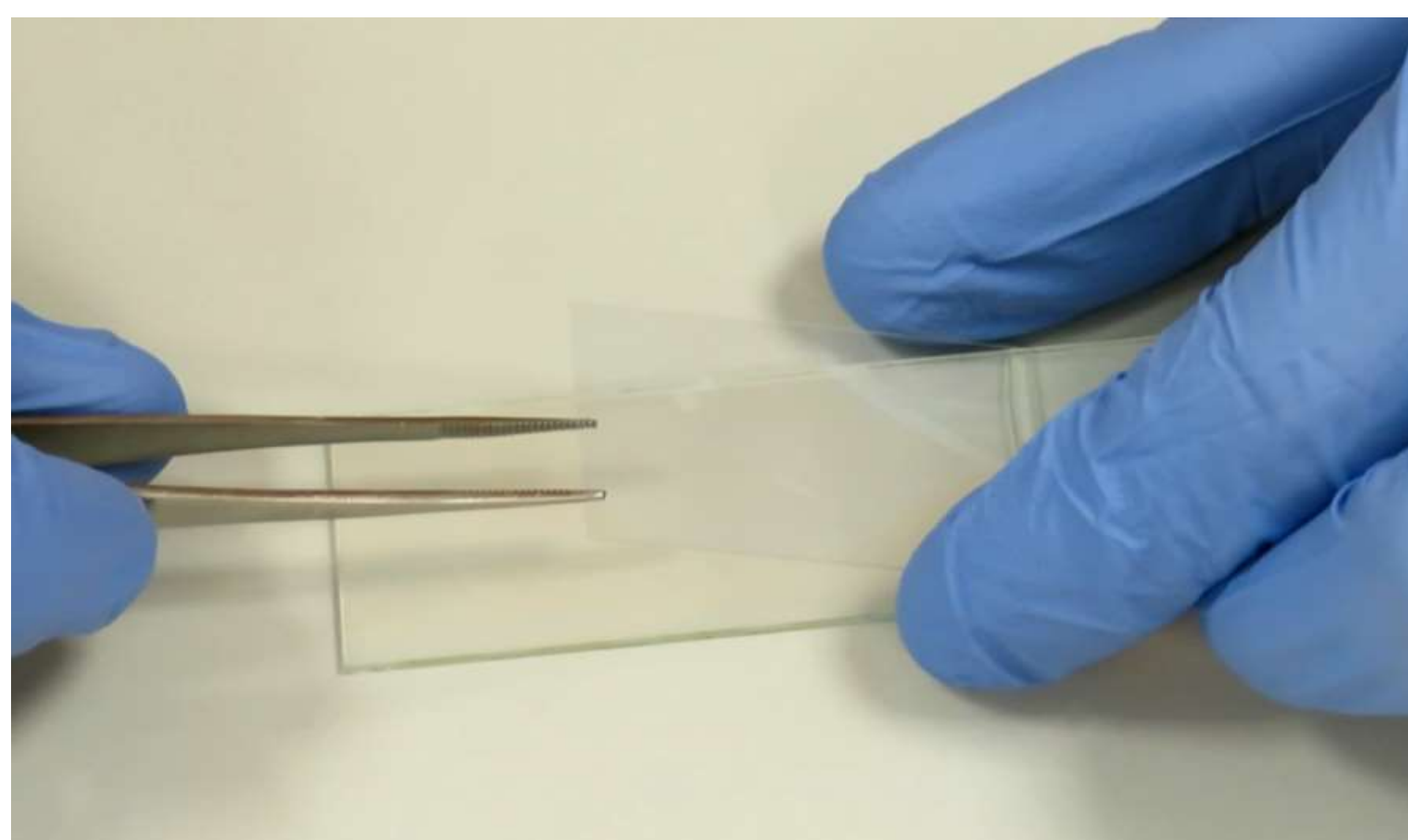

Vodný roztok

Kapalný vzorek přemístíme na podložní sklíčko pomocí automatické pipety nebo kapátka

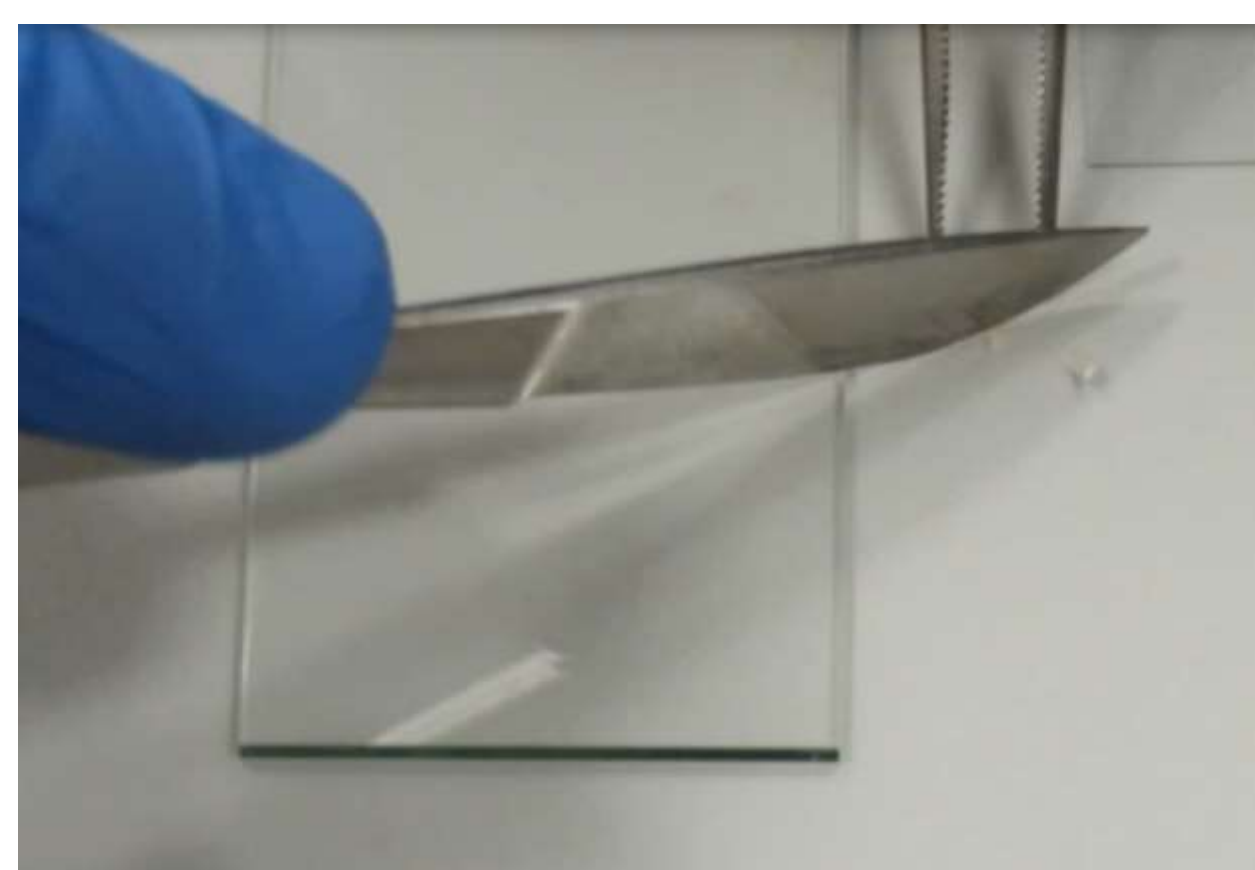
Vzorek pomalým pohybem překrejeme krycím jednorázovým sklíčkem, tak aby ve vzorku nevznikly vzduchové bubliny

Pevný preparát

Pevný vzorek musí být co nejtenčí!

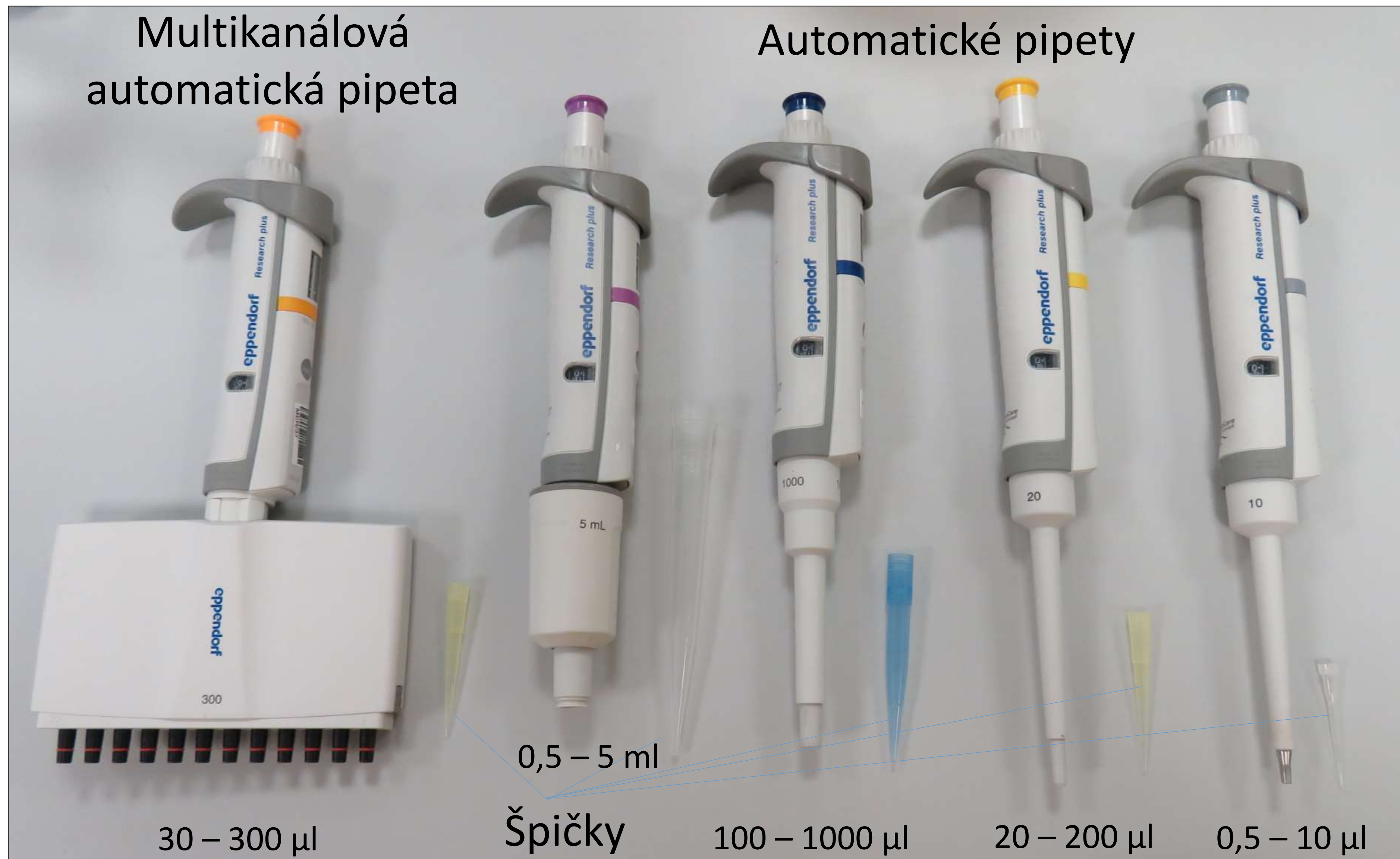

Připravený vzorek pevného preparátu zakápneme vodou a následně opět přikryjeme krycím sklíčkem

PRAKTICKÉ CVIČENÍ

Základy pipetování

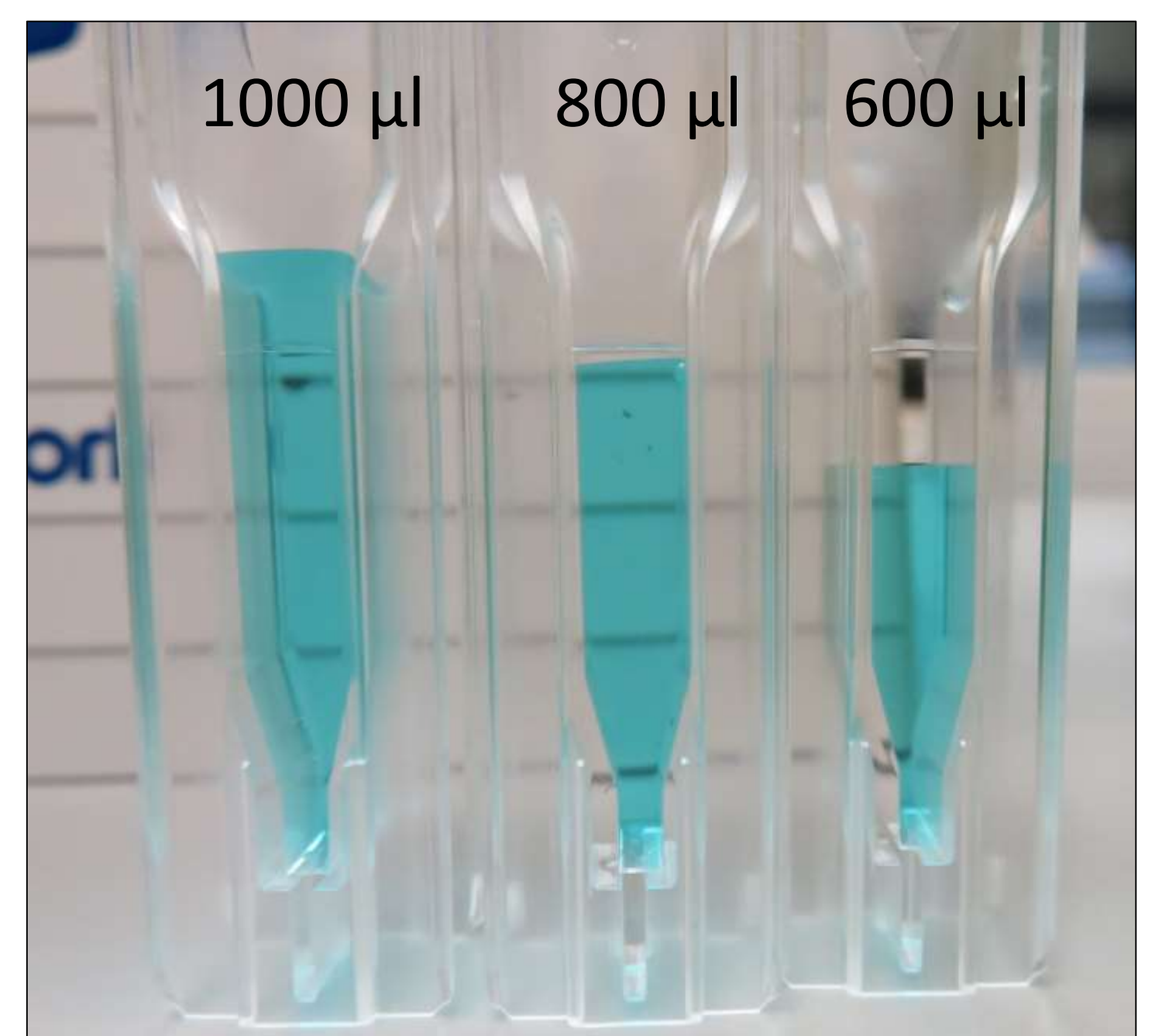
1. poloha

2. poloha

3. poloha

Přímé pipetování

- Nejčastější technika
- Většina vodných roztoků

Reverzní pipetování

- Nasajeme větší objem, než který chceme odměřit
- viskózními nebo vysoce těkavými kapalinami, kapalinami silně smáčivými a s roztoky, které pění
- Většina vodných roztoků

Správné pipetování Chybné pipetování

